

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologica

Ex Sacris Scriptvris, Conciliorvm Pontificvmqve Decretis, Et Sanctorvm Patrvm Ac Doctorum Placitis Expressa ; In qua, quidquid tum ad fidei mysteria sanè ac rectè intelligenda, & ab erroribus quibusvis discernenda, tum ad sacramenta debitè conficienda & ministranda, tum ad actiones humanas iuxta ...

Complectens ea quæ ad Sacramenta & mores pertinent

Abelly, Louis

Coloniæ Agrippinæ, 1659

§. 5. Quæna[m] peccata charitati adversentur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38979

§. V.

Quenam peccata charitati proximi
adversentur.

QUATVOR sunt præsertim peccatorum genera, quæ proximi charitati opponuntur, & ad quæ reliqua possunt revocari; odium scilicet, invidia, discordia, & scandalum; de quibus agit S. Doctor quaest. 34. & sequ. ubi docet esse duplex proximi odium, abominationis scilicet & inimicitia. Odium abominationis est alienatio, & aversio voluntatis à proximo propter aliquod malum, quod in eo concipimus: odium verò inimicitia est illud, quo malum aliquod proximo volumus: & utrumque odium ex genere suo peccatum mortale est; si quis v. g. proximum suum aversetur & abominetur, quatenus homo vel quatenus Christianus est; item si grave malum aliquod optet, quatenus illi malum est, juxta illud quod dicitur 1. Ioan. 3. *Omni, qui odit fratrem suum, homicida est: defectus tamen deliberationis, aut materia levitas à peccato mortali excusare possent; imò nullum esset peccatum, si quis peccatorem odio prosequeretur, non quatenus homo est, sed quatenus peccator; id est, si abominaretur ejus peccatum, vel si optaret illi aliquod malum; non quatenus ejus malum est, sed quatenus ad destructionem & exterminium peccati conferre potest, ut patet ex iis quæ paragraphis præcedentibus dicta sunt.*

Invidia, ut docet S. Thom. qu. 6. est depravatus voluntatis affectus, quo quis tristatur de bono proximi, quatenus est propria excellentia imminutivum: quod ut melius intelligatur, observandum est ex Tol. Lib. 3. n. 65. septem potissimum modis contingere posse, ut quis tristatur de bono proximi. Primò quia inde aliquod malum sibi timet, ut si quis tristeretur de electione alicujus in aliquam dignitatem, eo quòd sibi in damnum aliquod proventurum vereatur: quòd si damnum illud sibi injustè inferendum

ratio.

rationabiliter timeat, nullum erit peccatum: si autem
 flet, v.g. si fur aut sicarius tristetur, eo quod electus sit
 iudicem viri inegerrimi animi, à quo scelerum suorum
 vindictam sibi metuit, peccabit: quia sicut non liceret
 talem virum dignitate sua & potestate ob hunc metum
 privare, sic nec etiam de ea tristari licitum est.

Secundò tristari potest aliquis de alterius bono,
 quod simili bono careat: ut quando quis videns homi-
 nem doctum, tristatur, non quia doctus sit, sed quia
 pari doctrina non sit præditus. Et hæc tristitia dicitur
 æmulatio, estque licita & honesta, si bona quæ quis æmu-
 latur, ad salutem animæ divinamque gloriam conducant,
 ut si quis videns hominem pœnitentem, zelo ferventem
 tristetur, non de illius bono, sed ex eo, quod se virtutibus
 eiusmodi destitutum videat; si autem æmulatio illa sit
 temporalibus bonis, quæ non referantur in ullum ho-
 nestum finem, tunc erit mala, vel indifferens ratione mo-
 tivi unde orietur.

Tertio tristari potest quis de bono alterius, quia
 tali bono indignum iudicat: & hæc est indignatio; quæ
 quidem bona vel mala est pro ratione motivi ex quo
 eipitur: si enim aliquis tristetur v.g. quod sceleratus
 quis & flagitiosus dignitatem aliquam consecutus sit,
 qua indignus est & rationabiliter creditur abusus, non
 peccabit; si vero ex pravo aliquo affectu temerè iudice-
 tum bono, quod illi obvenit, indignum, ideoque de
 tristetur, peccatum committit grave, vel leve pro ratio-
 nis gravitatis, vel levitatis ipsius materiæ.

Quarto poterit tristari quis de bono alterius; quia
 ga illum male affectus: quando enim malo animo in
 quem sumus, bonum eius nobis displicet: & hoc pertinet
 ad odium de quo supra.

Quinto potest quis tristari de bono alterius; quia
 propriæ excellentiæ diminutivum; & hoc propriè pertinet
 ad invidiam, quæ (ut docet S. Thom. Sup.) ex genere suo
 est peccatum mortale; nisi defectus advertentiæ aut
 teriæ levitas excuset: & sic peccavit Saül invidens glori-
 am David.

Davidis, quatenus aestimabat suam ab illa obscurari & minui.

Sexto potest triftari quis de bono temporali alicujus: quia est majoris boni spiritualis impedivum: & hoc pertinet ad charitatem.

Septimo de eodem bono temporali triftari potest, quia modo aliquo injusto acquisitum est in damnnum privatum vel publicum: & hoc ad zelum justitiæ pertinet.

Discordia est dissentio voluntatis à voluntate proximi circa aliquod bonum, in quo tenetur quis consentire. Ita S. Tho. qu. 37. dissentire enim à proximo in re aliqua mala bonum est; imò etiam dissentire in re aliqua bona, sed quæ quis velle minime obligatur, non est per se malum: sed tunc solummodo discordia peccatum est, quando quis in re aliqua bona, quam velle tenetur, ab alijs ex voluntatis pravitate dissentit.

Quod si hæc discordia sit circa veritatem, quam quis cū altercatione verborum impugnet, vocatur contentio: & si veritas illa quæ impugnatur divinum honorem aut notabilem proximi utilitatem spectet; ut quando veritates ad fidem aut morum rectitudinem spectantes impugnantur, est peccatum mortale: si eò usq; procedat discordia illa & dissentio voluntatis, ut quis seipsum ab unitate Ecclesiæ sejungat, nolitque ejus capiti visibili, nimirum Romano Pontifici subesse; dicitur Schisma: estque grave peccatum mortale, ut docet S. Th. q. 39.

Si ad discordiam animorum accedat etiam armorum violentia, qua proximo nocumenta aliqua in bonis fortunæ vel corporis injuste inferantur, vocatur bellum: si tamen bellum ob causam aliquam justam suscipiatur; si ab eo, qui legitimam potestatem habet; si cum recta intentione: tunc non est peccatum, ut docet idem S. Th. qu. 40. & in eo pugnare licitum est, aliàs, si una ex tribus his conditionibus desit, peccatum mortale est, & quidem eò gravius, quò graviora per illud damna proximo inferuntur. Quod quamvis ita sit, non debent subditi de intentione principis judicare; sufficit ut illis manifestè non constet

de iniustitia belli: imò quamvis dubitent an bellum iustum sit; possunt, & etiã interdum debent, quando ipfis à principe ita præcipitur, pro illo militare: quod optimè explicat S. Aug. Lib. 22. cont. faust. c. 75. his verbis: *Vir iustus, si fortè sub rege homine etiam sacrilego militet, relligiosè illo iubente bellare, si, quod sibi à principe iubetur, vel non esse, contra Dei præceptum certum est, vel utrum sit, certum non est ita ut fortasse reum faciat regem iniquitas imperandi, innocentem autem militem ostendat ordo serviendi.*

Scandalum denique (ut docet S. Tho. q. 49. a. 1.) est dictum, vel factum minus rectum, præbens alteri occasionem ruinæ. Dicitur 1. (dictum vel factum) quia interiores actus, cum alijs noti non sint, illis nocere non possunt. Dicitur 2. (minus rectum) ut significetur posse aliquando scandalum oriri ex aliquo dicto vel facto, quod non fit ex se malum sed quod habeat tantum speciem mali. Dicitur denique præbens alteri occasionem ruinæ, non verò causam; eò quod propriè loquendo humana voluntas à nulla causa efficaciter induci possit ad peccandam, sed solummodo veluti oblata occasione sponte in illud consentiat.

Docet autè S. Tho. a. 2. aliud esse scandalum factum minus rectum, quod est alteri occasio ruinæ; siue id fiat ex certa & directa intentione alium inducendi ad peccandum. Siue, quamvis eiusmodi intentio non ad sit, id tamen quod fit, ex se & natura sua alium inducere potest ad peccandum. Scandalum passivum est ipsa spiritualis ruina eius qui scandalizatur, potest autem aliquando scandalum activum esse sine passivo; ut si quis aliquem inducere conetur ad peccandum; nec ille consentire velit, potest etiam scandalum passivum esse sine activo; ut si quis effectus vel dicto alterius, quod ex se ad peccandum nulla ratione inductivum est, occasionem ruinæ aut scandalum voluntatis pravitatem accipiat, quale fuit scandalum pharisæorum occasione verborum Christi Domini. Scandalum quidem passivum mortale, vel veniale peccatum

tum est (ut declarat S. Doctor Art. 4.) pro qualitate criminis. in quod quis propter dictum, vel factum alterius impingit: similiter scandalū activū mortale, est vel veniale, secundum rationem dicti vel facti, quo præbetur alteri occasio ruina; vel secundum intentionem illius, qui ejusmodi occasionem præbet. Quamvis verò scandalum passivum non sit speciale peccatum, nec opus sit, ut qui peccatum aliquod commisit, in confessione declaret se ab alio ad id inductum fuisse; scandalum activum tamen est peccatum speciale præcepto correctionis fraternæ oppositum, ac proinde in confessione declarandum, præsertim quando quis deliberatè alterum ad peccandum induxit: quòd si præter eius intentionem id accidat; quamvis Caietanus In art. 3. quæst. 43. & quidam alii Theologi negent, in eo casu scandalum activum esse peccatum speciale; probabilius tamen alii affirmant, ut Maior, Sylvester, Navarrus; quos citat, & sequitur Valentia Disp. 3. quæst. 18. de scan pu. 8. Vnde is qui advertit aliquod dictum vel factum suum minus rectum posse alium ad peccandum inducere, nec tamen ideo ab illo dicto vel facto desistit; debet secundum illos Doctores circumstantiam illam in confessione declarare; si mortale fuit illud peccatum, cuius occasionem præbuit.

Denique monet S. Doctor Art. 7. spiritualia bona ad salutem propriam, vel alterius necessaria nunquam esse dimittenda, licet inde scandali passivi occasionem aliquis accipiat nec ad evitandum eiusmodi scandalum, ullam unquam peccatum, nequidem veniale, committi debere; imò neque ullum opus bonum, licet minimè præceptum, omittendum esse; si scandalum ex sola alterius malitia oriatur: si tamen ex ignorantia, vel infirmitate oritur, tunc ad vitandum scandalum pusillorum, præstaret quòdvis opus bonum minimè præceptum omittere, & quidvis aliud secluso peccato facere. Exemplum utriusque habemus in ipsa Christi Domini persona, qui S. Matth. 15, ob scandalum Phariseorum minimè ab-

incepto sermone destitit, & è contrà cap. 17. ad vitandum populi scandalum vestigial, ad quod minime tenebatur, solvere voluit.

§. VI.

*Quenam sint obligationes filiorum erga
parentes, & parentum erga
filios.*

PRÆTER obligationes generales, quæ unumquemq; proximorum spectant; sunt aliquæ speciales filiorum erga parentes, & vicissim parentum erga filios; quæ hoc quarto Decalogi præcepto præscribuntur.

Docet autem Catech. Rom. Part. 3. ca. 5. nomine honoris parentibus exhibendi tria præsertim significari, amorem scilicet, reverentiam, & obedientiam: tenentur siquidem filii speciali modo ad amorem erga parentes; ita ut odium parentum longè gravius peccatum sit, quàm cuiuscunque alterius personæ: unde Nav. c. 14. n. 11. & Tol. lib. 5. c. 1. existimant, in peccato odii circumstantiam personæ parentum esse in confessione declarandam. Neq; sufficit amor internus, sed exterioribus effectibus prodere se debet; adeo ut teneatur filius parentum necessitatibus sive corporalibus, sive spiritualibus quantum in ipso est, subvenire; v.g. alimenta & alia ad vitam necessaria, si ad egestatem gravem redacti sint, eis præbere; si in aegritudinem incidierint, vel in carcerem detrusi sint, illos visitare, & quo poterunt modo ipsis ad sanitatem vel libertatem recuperandam succurrere, & à fortiori curare, ne absq; digna sacramentorum susceptione ex hac vita decedant, neve pia opera parentum testamentis præscripta differantur, neve suffragiis Ecclesiæ, & aliis subsidiis quocunq; modo debitis post mortem fraudentur.

Tenentur etiam filii reverentiam parentibus exhibere. Sunt enim (ut loquitur Catech. Rom.) *immortalis Dei quædam*